



brå

Genomströmningstider i brottmålsprocessen 2022

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till främst regeringen, rättsväsendets myndigheter och brottsförebyggande aktörer, men även allmänheten.

Publikationen finns som pdf på www.bra.se. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till tillgangligt@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer och diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

urn: nbn: se: bra-1175

© Brottsförebyggande rådet 2024
Enheten för rättsstatistik

Omslagsillustration: Susanne Engman

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-527 58 400, e-post registrator@bra.se, www.bra.se

Denna publikation kan laddas ner från Brås webbplats www.bra.se/publikationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Huvudresultat	3
Inledning	4
Ändamål	4
Rapportens disposition	5
Brottmålsprocessen	5
Genomströmningstider för skäligen brottsmisstankar	11
Genomströmningstider från registrering av brottsmisstanke till beslut i åtalsfrågan.....	12
Genomströmningstider för nedlagda brottsmisstankar	14
Genomströmningstider från inledd förundersökning till slutredovisning.....	16
Genomströmningstider från slutredovisning till beslut i åtalsfrågan ..	18
Genomströmningstider från slutredovisning till olika beslut i åtalsfrågan.....	22
Genomströmningstider för skäligen brottsmisstankar riktade mot ungdomar	23
Genomströmningstider från registrering till beslut i åtalsfrågan	24
Genomströmningstider från inledd förundersökning till slutredovisning.....	25
Begrepp och definitioner.....	27
Bilaga 1: Tabell över brottskategorier	31
Bilaga 2: Figurer över genomströmningstider mellan olika hållpunkter i brottmålsprocessen per brottskategori.....	34

Sammanfattning

Statistiken över genomströmningstider belyser tidsåtgången mellan olika steg i brottmålsprocessen vid handläggning av skäligen brottsmisstankar. Genomströmningstiderna som redovisas är mellan de centrala hållpunkter i processen som är mest relevanta för förståelsen av hanteringen av brottsmisstankar i brottmålsprocessen: registrering av brottsmisstanke, förundersökning inledd, förundersökning nedlagd, slutredovisning och beslut i åtalsfrågan.

Huvudresultat

- För samtliga brottsmisstankar som registrerades 2022 var mediantiden från registrering till beslut i åtalsfrågan 56 dagar. Från 2015 och fram till 2021 har mediantiden legat ganska stabilt och varierat mellan 64 och 69 dagar. Huvuddelen av tiden gick åt till förundersökningen, 49 dagar.
- Kortast mediantid från registrering till beslut i åtalsfrågan hade tillgreppsbrott, 26 dagar. Brottsmisstankar i kategorin brott mot liv och hälsa hade längst mediantid, 120 dagar.
- Brottsmisstankar inom tillgreppsbrott hade även kortast mediantid från inledd förundersökning till slutredovisning, 22 dagar. Den brottskategori som hade längst mediantid var sexualbrott, 112 dagar.
- När det gäller tid från slutredovisning till beslut i åtalsfrågan hade brott mot narkotikastrafflagen kortast mediantid, 2 dagar. Längst var tiden för brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar, 9 dagar.
- Brottsmisstankar som fick ett beslut om nedläggning hade en mediantid på 27 dagar från inledd förundersökning till beslut om nedläggning.
- Genomströmningstiderna var generellt längre för brottsmisstankar mot ungdomar (15–17 år). Från registrering till beslut i åtalsfrågan var mediantiden 84 dagar och från inledd förundersökning till slutredovisning 75 dagar.

Inledning

I den här rapporten redovisas genomströmningstider för handläggning av skäligen brottsmisstankar genom brottmålsprocessen fram till beslut i åtalsfrågan. Statistiken omfattar samtliga skäligen brottsmisstankar som registrerades under 2022. För jämförbarhetens skull används ett år (12 månader) som uppföljningstid för samtliga brottsmisstankar och uppföljningstiden inkluderar således 2022 och hela 2023. Beslut som fattats mer än ett år efter att brottsmisstanken registrerades räknas inte med i statistiken.

Genomströmningstiderna som redovisas är mellan de centrala hållpunkter i processen som är mest relevanta för förståelsen av hanteringen av brottsmisstankar i brottmålsprocessen: registrering av brottsmisstänke, förundersökning inledd, förundersökning nedlagd, slutredovisning och beslut i åtalsfrågan.

Ändamål

Den nuvarande officiella kriminalstatistiken beskriver ett tvärsnitt av olika händelser i brottmålsprocessen under ett kalenderår. Handläggningen löper dock ofta över flera år. För att ge en helhetsbild av handläggningen genom hela brottmålsprocessen har Brå därför tagit fram statistikprodukterna Handläggningsresultat i brottmålsprocessen samt Genomströmningstider i brottmålsprocessen.

Det övergripande ändamålet med statistiken över genomströmningstider är att utgöra ett tillförlitligt underlag för en sammanhållen uppföljning och analys av verksamheterna i rättskedjan. Avsikten är att kunna erbjuda möjligheter att belysa genomströmningstiderna för brottsmisstankar genom brottmålsprocessen, på ett sätt som tvärsnittsstatistiken i den officiella statistiken inte kan. Målsättningen är att användarna ska få en mer heltäckande bild av genomströmningstiderna för brottsmisstankar i de utredande och lagförande verksamheterna som helhet.

Ett specifikt ändamål med statistiken är även att redovisa resultaten för unga gärningspersoner (personer som var 15–17 år när brottsmisstanken registrerades), eftersom de ska behandlas skyndsamt enligt lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL).

De nya statistikprodukterna publicerades första gången 2018 och har sedan dess publicerats årligen. Den är deskriptiv och ger inga förklaringar till förändringar i resultaten under perioden. För närvarande omfattas den

utredande och lagförande delen av brottmålsprocessen, fram till beslut i åtalsfrågan. Statistiken kommer att utvecklas för att i framtiden belysa även den dömande delen av brottmålsprocessen. Tanken är att båda statistikprodukterna, när de är färdigutvecklade, ska ingå i den officiella kriminalstatistiken.

I rapporten Handläggningresultat i brottmålsprocessen redovisas resultat för handläggningen genom brottmålsprocessen i ett flerårigt perspektiv. Volymer och resultat i handläggningen kan påverka genomströmningstiderna. Under perioder med stora volymer kan genomströmningstiderna bli långa, och under perioder med små volymer kan genomströmningstiderna bli korta. Rapporten är ett komplement till statistiken över genomströmningstider.¹

Rapportens disposition

Rapporten inleds med förklaringar av centrala begrepp. Därefter redovisas huvudresultaten för statistiken. En lista med termer och definitioner finns i slutet av rapporten. I bilagorna finns dels en tabell över brottskategorierna som redovisas och dels figurer över genomströmningstider mellan olika hållpunkter i brottmålsprocessen per brottskategori. Rapporten redovisar ett urval av statistiken, på Brås webbplats² finns mer statistik och dokumentation tillgänglig.

Brottmålsprocessen

Brottmålsprocessen omfattar handläggningen av brott och brottsmisstankar från registrering till åtal, den fortsatta brottmålsbehandlingen i domstol och slutligen verkställande av påföljd eller straff för brott. Den består av fyra delprocesser: utredande, lagförande, dömande och verkställande.

Figur 1. Brottmålsprocessens delar.

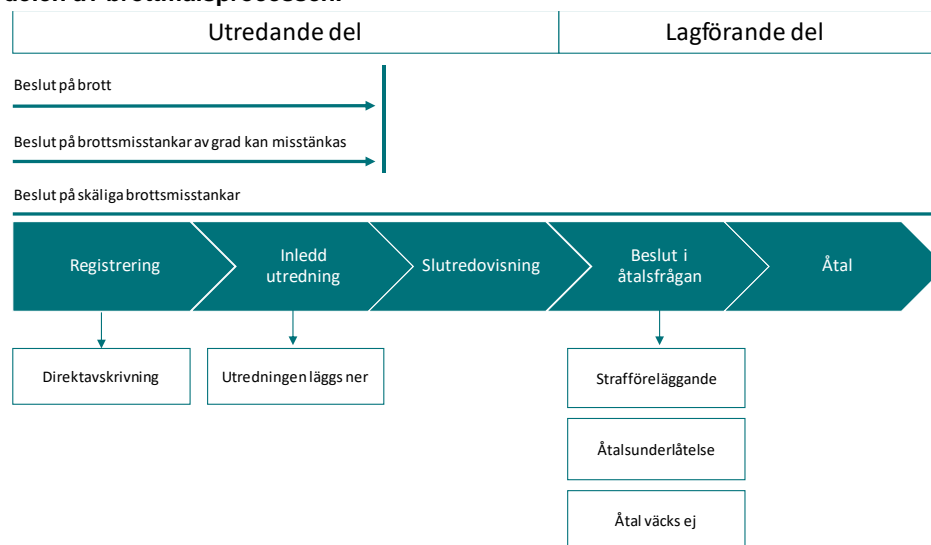


Figur 2 visar en förenklad översikt över handläggningen av brott och brottsmisstankar i den utredande och lagförande delen av brottmålsprocessen från registrering av brott fram till beslut i åtalsfrågan.

¹ <https://bra.se/statistik/brottmalsprocessen/handlaggningsresultat.html>

² <https://bra.se/statistik/brottmalsprocessen/genomstromningstider.html>

Figur 2. Handläggning av brott och brottsmisstankar i den utredande och lagförande delen av brottmålsprocessen.



Processen startar med att ett brott anmäls och registreras. Efter registreringen görs en bedömning av förutsättningarna för att utreda brottet. Om förutsättningar för utredning saknas eller om brottet är ringa kan beslut fattas om att inte inleda utredning (så kallad direktavskrivning). Direktavskrivning kan även ske till exempel om det krävs angivelse för att brottet ska falla under allmänt åtal, och målsägaren inte vill ange brottet och den misstänkta personen till åtal.

Om förutsättningar bedöms finnas för vidare undersökning av ett brott eller en brottsmisstanke inleds en utredning. Det innebär att ett beslut fattats om utredning i form av antingen förundersökning (FU), förenklad utredning (23 kap. 22 § RB) eller utredning enligt lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL).

En förundersökning ska som regel inledas så snart det finns anledning att anta att ett brott som faller under allmänt åtal har begåtts. Beslutet kan fattas både av polisen och av åklagaren. Polisen utreder oftast mindre allvarlig brottslighet och överlämnar sedan utredningen i form av en slutredovisning till åklagaren. Åklagaren är oftast förundersökningsledare i utredningar av mer allvarlig brottslighet eller av komplicerade brott där det finns en misstänkt person. När förundersökningen leds av åklagaren använder hen polisen för att genomföra undersökningen, och polisen och åklagaren samarbetar på det sättet ofta nära varandra i utredningen. Under förundersökningen samlas bevis in och det undersöks om det finns tillräckliga skäl för att åtala en misstänkt person.

Förundersökningen ska läggas ner om det inte går att hitta bevis eller om kostnaden för fortsatt utredning inte är rimlig i förhållande till sakens betydelse, och det dessutom kan antas att straffvärdet inte överstiger fängelse i tre månader. I vissa fall kan åklagaren eller polisen fatta beslut om förundersökningsbegränsning. Då begränsas brottsutredningen till att omfatta de mest väsentliga delarna och vissa brott utreds inte alls.

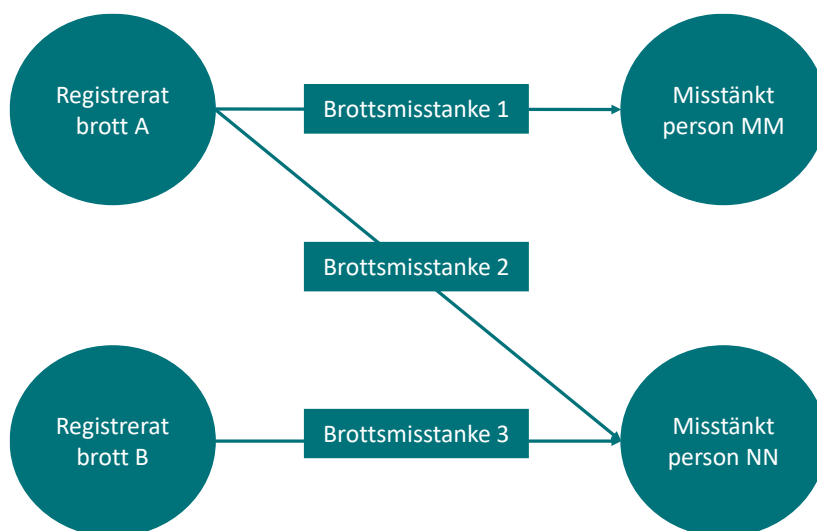
När förundersökningen är klar ska åklagaren ta ställning till om åtal ska väckas. Om åklagaren bedömer att det finns tillräckliga bevis för att den misstänkta personen har begått brottet är huvudregeln att åklagaren är skyldig att väcka åtal. Dock leder inte alla beslut från åklagare till rättegång i en domstol. Åklagaren kan under vissa omständigheter lagföra en person genom att utfärda strafföreläggande eller meddela åtalsunderlåtelse.

Ett lagföringsbeslut innebär att åklagaren beslutar om att väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller meddela åtalsunderlåtelse eller straffvarning. Beslut i åtalsfrågan innebär att åklagaren fattar ett lagföringsbeslut eller beslutar om att inte väcka åtal.

Brott, brottsmisstankar och misstänkta personer

När en person misstänks för ett brott registreras personen som misstänkt i något av ärendehanteringssystemen hos myndigheterna i rättsväsendet. Det registreras även en brottsmisstanke. Brottsmisstanken är den unika kopplingen mellan ett brott och en misstänkt person, se Figur 3.

Figur 3. En brottsmisstanke är kopplingen mellan ett brott och en misstänkt person.



Ett brott kan ha en eller flera misstänkta personer kopplade till sig. Det registreras en brottsmisstanke för varje misstänkt person för brottet. Om

ett brott har flera misstänkta personer knutna till sig ger det alltså flera brottsmisstankar.

En misstänkt person kan vara misstänkt för ett eller flera brott. Det ger flera brottsmisstankar, en för varje brott personen är misstänkt för. Antalet brottsmisstankar är därför oftast fler än antalet brott med misstänkt person eller antalet misstänkta personer.

Det finns inte alltid någon misstänkt person knuten till alla brott. Tvärtom saknas det för omkring hälften av alla registrerade brott. De brott för vilka det saknas en brottsmisstanke kan inte bli föremål för vare sig slutredovisning eller beslut i åtalsfrågan. Om utredningsarbetet inte leder fram till att ett brott kan knytas till en brottsmisstanke av som lägst graden skäligen misstänkt kommer ärendet att avslutas tidigt i processen genom att direktavskrivas, avföras eller läggas ned.

Vilken av enheterna brott, brottsmisstanke eller misstänkt person som används beror oftast på ändamålet med statistiken i fråga och vad som bedöms ge den mest korrekta bilden av det som den är tänkt att belysa. För att ge en helhetsbild av handläggningen inleds redovisningen i denna rapport med de registrerade brotten. Eftersom ändamålet med statistiken är att följa upp handläggningen fram till ett eventuellt beslut i åtalsfrågan flyttas fokus därefter över till de brottsmisstankar som är kopplade till brotten. Brottsmisstankar ger bäst möjligheter att skapa en sammantagen bild av brottmålsprocessen, och därmed blir det lättare att jämföra volymer i olika delar av rättskedjan.

Olika misstankegrader

En brottsmisstanke kan anta fyra olika misstankegrader, där den lägsta graden är kan misstänkas, följd av skäligen misstänkt och på sannolika skäl misstänkt, och den högsta graden är tillräckliga skäl för åtal. I redovisningen av brottsmisstankar utgörs den övergripande indelningen av två kategorier, kan misstänkas och skäligen misstänkt. Kategorin skäligen misstänkt omfattar de tre misstankegraderna skäligen misstänkt, på sannolika skäl misstänkt och tillräckliga skäl för åtal.

Misstankegraden kan misstänkas är den lägsta, och kan riktas mot en person utan att det finns någon avgörande bevisning. När en person kan misstänkas för ett brott får polisen vidta vissa åtgärder, exempelvis kvarhållande för förhör i sammanlagt tolv timmar. En brottsmisstanke av den lägsta graden kan inte bli föremål för vare sig slutredovisning eller beslut i åtalsfrågan. Nästan samtliga brottsmisstankar registreras först med graden kan misstänkas, för att senare ofta få misstankegraden höjd. Vid den högre misstankegraden skäligen misstänkt måste det föreligga konkreta,

objektivt underbyggda omständigheter som med viss styrka talar för att personen begått det brott som misstanken avser. En viktig skillnad är också att en skäligen misstänkt person ska underrättas om brottsmisstanken. Syftet med underrättelsen är att den misstänkta personen ska känna till att vederbörande är föremål för en brottsutredning och ska kunna förbereda sitt försvar. Misstankegraden skäligen misstänkt gör det även möjligt att använda olika typer av tvångsmedel, exempelvis gripande och husrannsakan. Eftersom brottsmisstankar måste ha uppnått som lägst misstankegraden skäligen misstänkt för att kunna bli aktuella för beslut i åtalsfrågan, ligger fokus i rapporten på brottsmisstankar av graden minst skäligen misstänkt. Brottsmisstankarna får vanligen många beslut under brottmålsprocessen. Samma brottsmisstanke ingår därför oftast i flera redovisade beslutstyper.

I tabellerna på Brås webbplats finns även utfall för brott i den lagförande delen av brottmålsprocessen. Utfallet för brottet representeras där av utfallet för brottets huvudmisstanke, alltså den av brottsmisstankarna kopplade till brottet som kommit längst i processen.

Tolkning av statistiken

När du tolkar statistiken över genomströmningstider, tänk på att de olika genomströmningstiderna baseras på olika populationer. Tiden från inledd förundersökning till slutredovisning baseras på samtliga slutredovisade brottsmisstankar, oavsett om brottsmisstankarna fått beslut i åtalsfrågan eller inte. Tiden från registrering till beslut i åtalsfrågan baseras enbart på de brottsmisstankar som fått beslut i åtalsfrågan. De olika tiderna är därför inte möjliga att direkt relatera till varandra, och det är inte möjligt att summera de olika deltiderna till den totala tiden.

För en liten andel har brottet som brottsmisstanken gäller registrerats tidigare än brottsmisstanken. Det innebär att den verkliga utredningstiden ibland var längre än den som redovisas i den här statistiken, eftersom den del av utredningen som bedrevs innan brottsmisstanken registrerades inte räknas med.

Det är mycket vanligt att brottsmisstanken var av misstankegraden kan misstänkas när den registrerades första gången, men att den som en följd av utredningsarbetet uppgraderades till skäligen misstänkt i ett senare skede. Tidpunkten när förundersökningen inleddes räknas som startpunkt även om misstanken då endast var av graden kan misstänkas.

De resultat som redovisas här är generella och tar inte hänsyn till utredningarnas omfattning och komplexitet eller andra omständigheter

som kan påverka handläggningstidernas längd. Utredningarna måste ges den tid som krävs för att samla in tillräcklig bevisning för att möjliggöra lagföring, så kortare handläggningstider behöver inte nödvändigtvis betyda bättre handlägningsresultat. Till exempel är handläggningstiderna generellt sett kortare för utredningar som läggs ned än för utredningar som slutredovisas. Det är viktigt att samtolka statistiken över handläggningstider med andra uppgifter, exempelvis mängden brottsmisstankar, vilka brottskategorier som avses och vilka typer av beslut som fattas på brottsmisstankarna.

För pandemins eventuella påverkan på statistikens utveckling hänvisas till Brås särskilda genomgångar av statistiken som publicerades under pandemin på Brås webbplats.

Genomströmningstider för skäliga brottsmisstankar

Här redovisas genomströmningstider för brottsmisstankar som registrerades 2022 och som uppnått graden skäligen misstänkt eller högre. Uppföljningstiden för samtliga brottsmisstankar var 1 år.

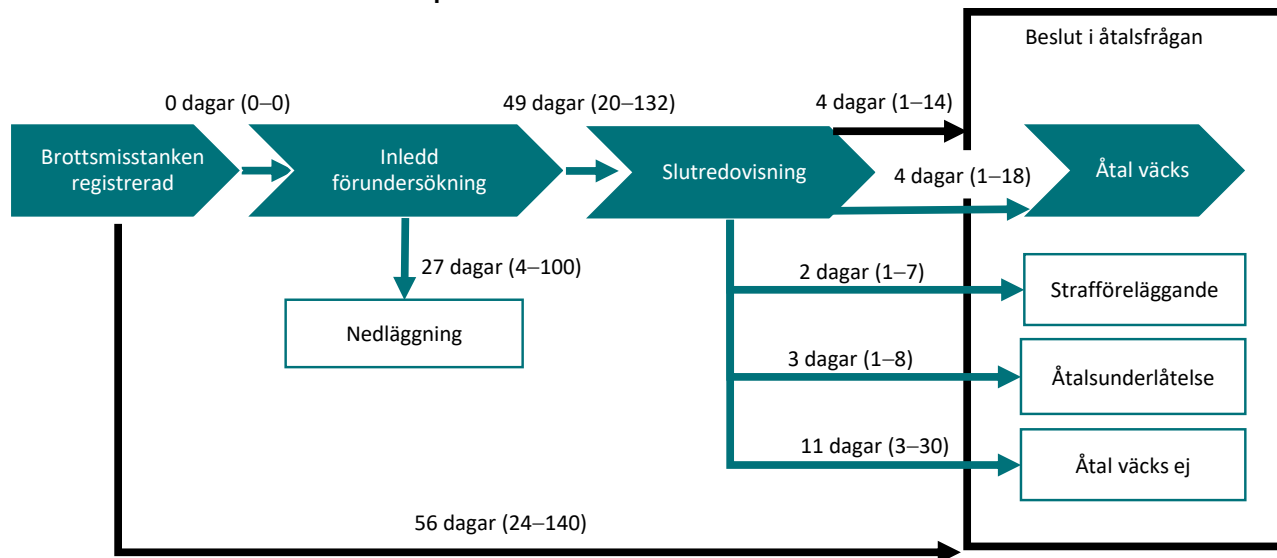
Genomströmningstiderna från registrering av brottsmisstanke till beslut i åtalsfrågan, samt för olika delar av processen, sammanfattas i Figur 4.

När en brottsmisstanke hade registrerats togs vanligtvis beslut om att inleda förundersökning redan samma dag. Mediantiden mellan registrering och inledning av förundersökning var således 0 dagar. Mediantiden från inledd förundersökning till nedläggning var 27 dagar. Spridningen (kvartilavståndet) var 4–100 dagar. Från inledd förundersökning till slutredovisning var mediantiden cirka 1,5 månad (49 dagar). Spridningen var 20–132 dagar.

Mediantiden från slutredovisning till beslut i åtalsfrågan var 4 dagar. Spridningen från första till tredje kvartilen var 1–14 dagar. Tiden varierade beroende på vilken typ av beslut i åtalsfrågan som fattades. Snabbast gick det att utfärda strafföreläggande, medan beslut om att inte väcka åtal tog lite längre tid, 11 dagar.

I de fallen brottsmisstanken fick ett beslut i åtalsfrågan tog det i allmänhet knappt 2 månader från det att brottsmisstanken registrerades till att beslutet i åtalsfrågan fattades, mediantiden var 56 dagar. En fjärdedel av brottsmisstankarna hade fått beslut i åtalsfrågan inom en knapp månad (24 dagar) och tre fjärdedelar av brottsmisstankarna hade fått beslut i åtalsfrågan efter 140 dagar, vilket motsvarar knappt 5 månader.

Figur 4. Genomströmningstider i brottmålsprocessen för samtliga registrerade skäligen brottmisstankar 2022, medianantal dagar totalt och vid olika hållpunkter. Kvartilavstånd inom parentes.

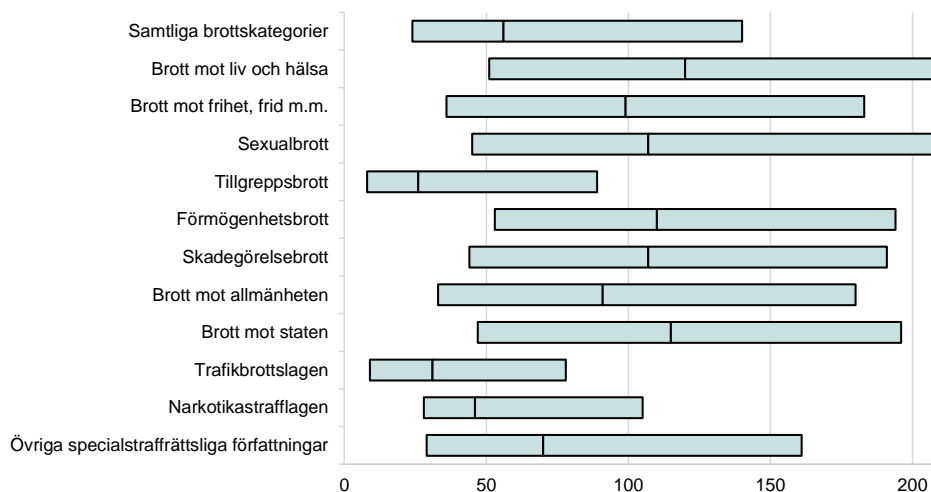


Genomströmningstider från registrering av brottmisstanke till beslut i åtalsfrågan

För brottmisstankar som har fått beslut i åtalsfrågan inkluderar genomströmningstiden både den tid som gått åt för att utreda brottmisstanken fram till slutredovisning, och tiden från slutredovisning till att beslut i åtalsfrågan har fattats. Här ingår alltså inte de brottmisstankar där förundersökningen har lagts ner. Resultaten för genomströmningstider för brottmisstankar som fått beslut i åtalsfrågan sammanfattas i Figur 5 och Figur 6.

Den totala mediantiden från registrering till beslut i åtalsfrågan för samtliga brottskategorier var 56 dagar 2022. Mediantiden varierade mellan olika brottskategorier. Längst genomströmningstider hade brott mot liv och hälsa (BrB 3 kap.), 120 dagar eller knappt 4 månader. Kortast genomströmningstid, 26 dagar, hade brottmisstankarna för tillgreppsbrott (BrB 8 kap.).

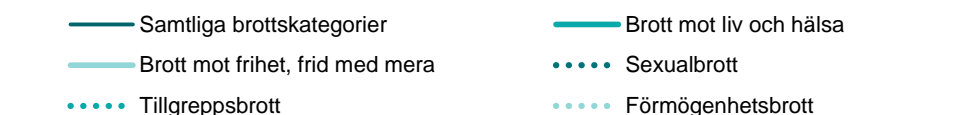
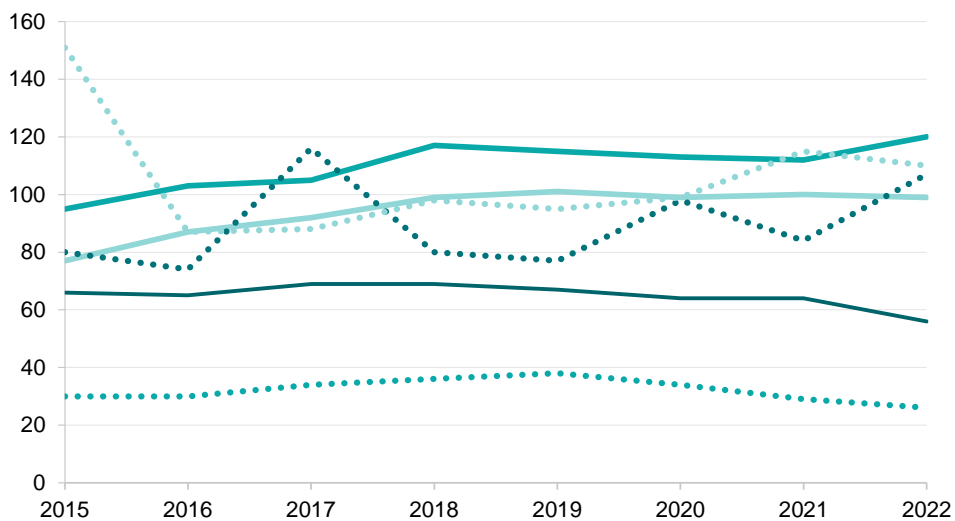
Figur 5. Tid i dagar från registrering till beslut i åtalsfrågan för registrerade brottsmisstankar 2022, första kvartil, median och tredje kvartil per brottskategori.



Sedan 2015 och fram till 2021 har den totala mediantiden för samtliga brottskategorier legat ganska stabilt och varierat mellan 64 och 69 dagar, för att 2022 minska till 56 dagar. Under perioden har genomströmningstiden minskat mest för förmögenhetsbrott (BrB 9–11 kap.), en minskning med 41 dagar. De brottskategorier där mediantiden har ökat mest sedan 2015 är sexualbrott (BrB 6 kap.) samt brott mot liv och hälsa, där ökningen var 27 respektive 25 dagar.

För vissa brottskategorier visar statistiken på stora avvikelser under enskilda år, som för förmögenhetsbrott 2015 och för sexualbrott 2017. Förmögenhetsbrott är en kategori som omfattar till exempel bedrägerier och bokföringsbrott. Det är brott som ofta tar lång tid att utreda och som ibland kan innehålla stora ärenden med många brottsmisstankar. När stora ärenden är föremål för utredning kan det få stor inverkan på genomströmningstiderna eftersom de består av så många brottsmisstankar. Mediantiden för brottsmisstankar för sexualbrott ökade påtagligt år 2017 till 116 dagar. Under 2017 fanns ett stort ärende som rör sexualbrott med ungefär 500 brottsmisstankar som tog lång tid att utreda och därmed drog upp mediantiden.

Figur 6. Mediantid i dagar från registrering till beslut i åtalsfrågan för registrerade brottsmisstankar 2015–2022 per brottskategori.

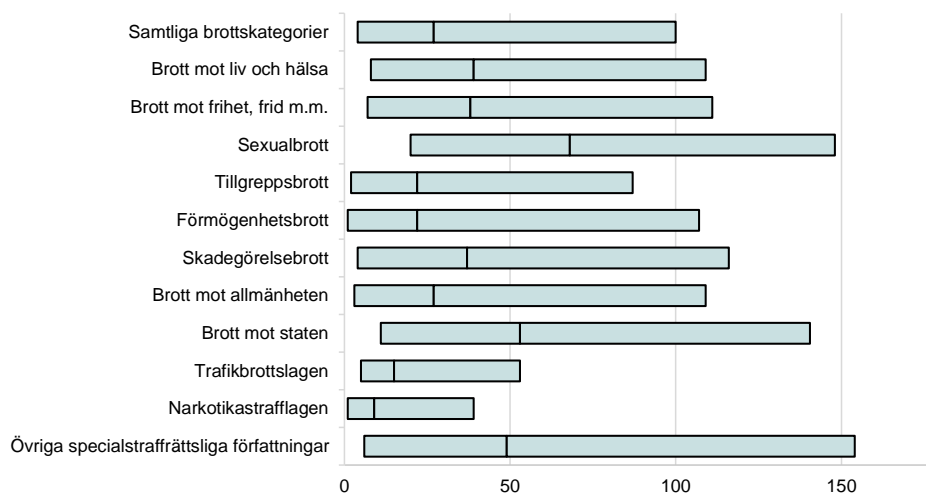


Genomströmningstider för nedlagda brottsmisstankar

Ungefär hälften av alla brottsmisstankar som utreds läggs ner. Resultaten visar att det inte sker omedelbart utan efter en viss tid. Mediantiden från inledd förundersökning till nedläggning för samtliga brottskategorier var 27 dagar 2022. Mediantiden varierade mellan brottskategorier. Den

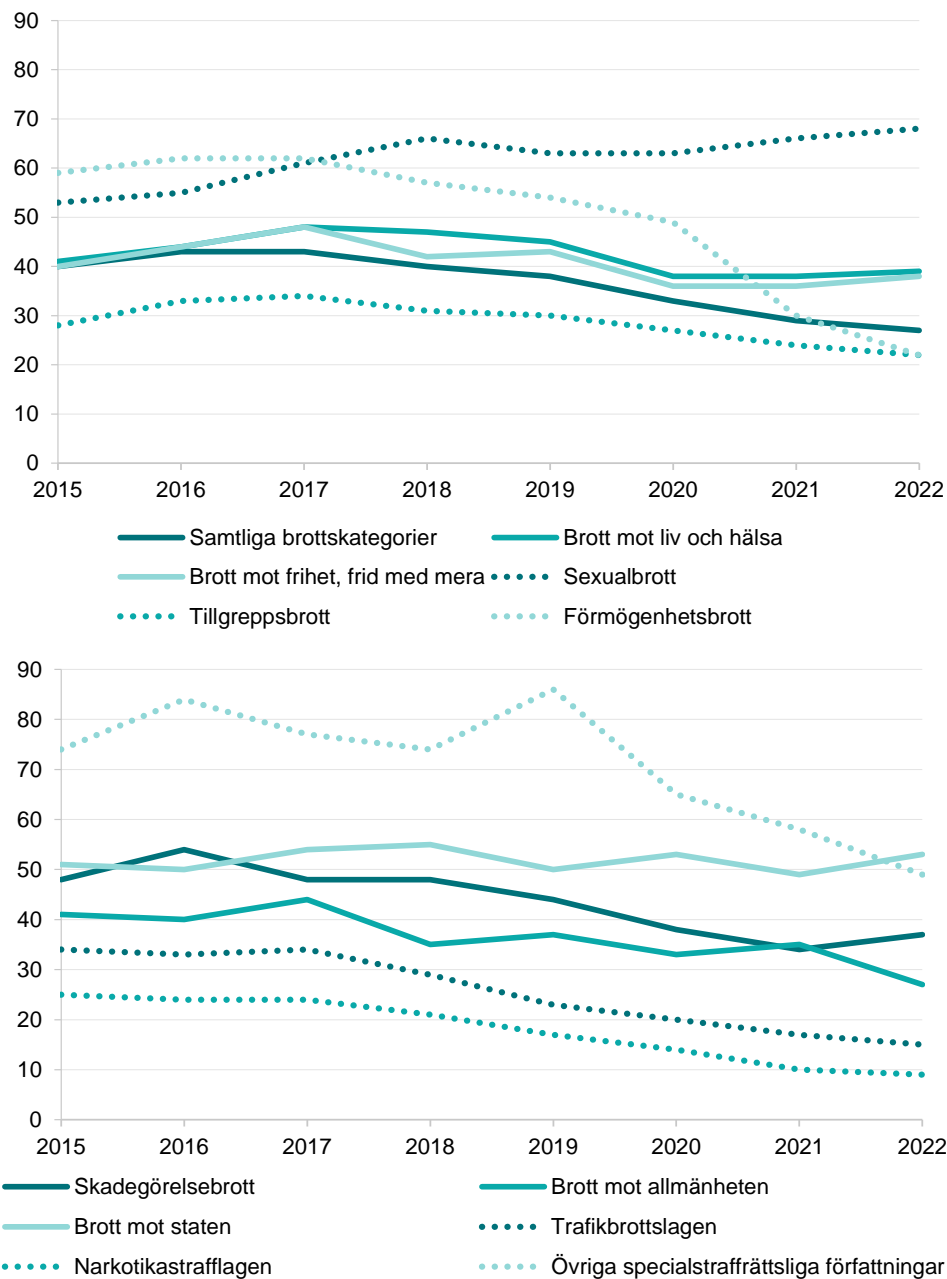
brottskategori som 2022 hade kortast mediantid från inledande av förundersökning till nedläggning var brott mot narkotikastrafflagen (9 dagar), medan sexualbrott hade den längsta mediantiden (68 dagar).

Figur 7. Tid i dagar från inledd förundersökning till nedläggning för registrerade brottsmisstankar 2022, första kvartil, median och tredje kvartil per brottskategori.



Mediantiden för samtliga nedlagda brottsmisstankar har minskat med 13 dagar sedan 2015. Minskningen syns inom de flesta brottskategorier med undantag för kategorierna sexualbrott och brott mot staten (BrB 16–20, 22 kap.) där mediantiden ökade med 15 respektive 2 dagar jämfört med 2015. Störst minskning i antalet dagar jämfört med 2015 skedde i kategorin förmögenhetsbrott (-37 dagar).

Figur 8. Mediantid i dagar från inledd förundersökning till nedläggning för registrerade brottsmisstankar 2015–2022 per brottskategori.



Genomströmningstider från inledd förundersökning till slutredovisning

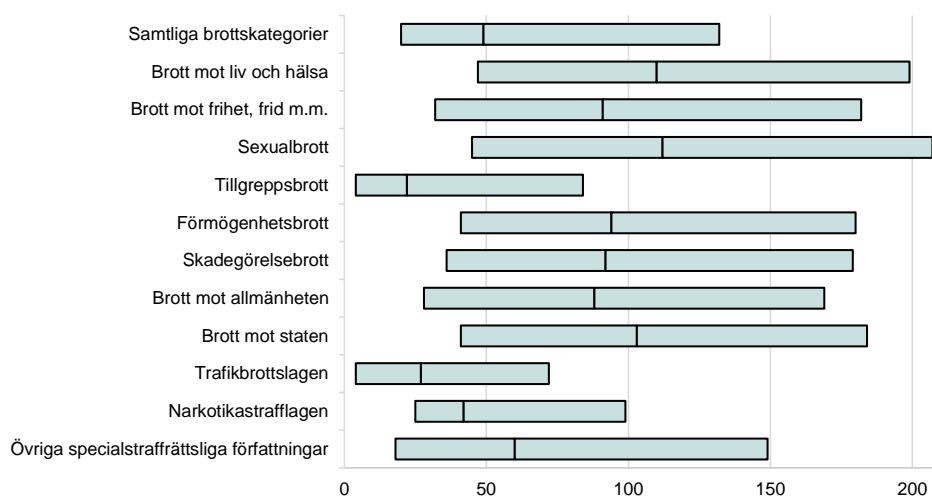
Mediantiden från inledd förundersökning till slutredovisning för samtliga registrerade brottsmisstankar var 49 dagar 2022, (Figur 9).

Genomströmningstiden fram till en slutredovisning var alltså betydligt

längre än genomströmningstiden för de förundersökningar som läggs ner (jämför med Figur 7).

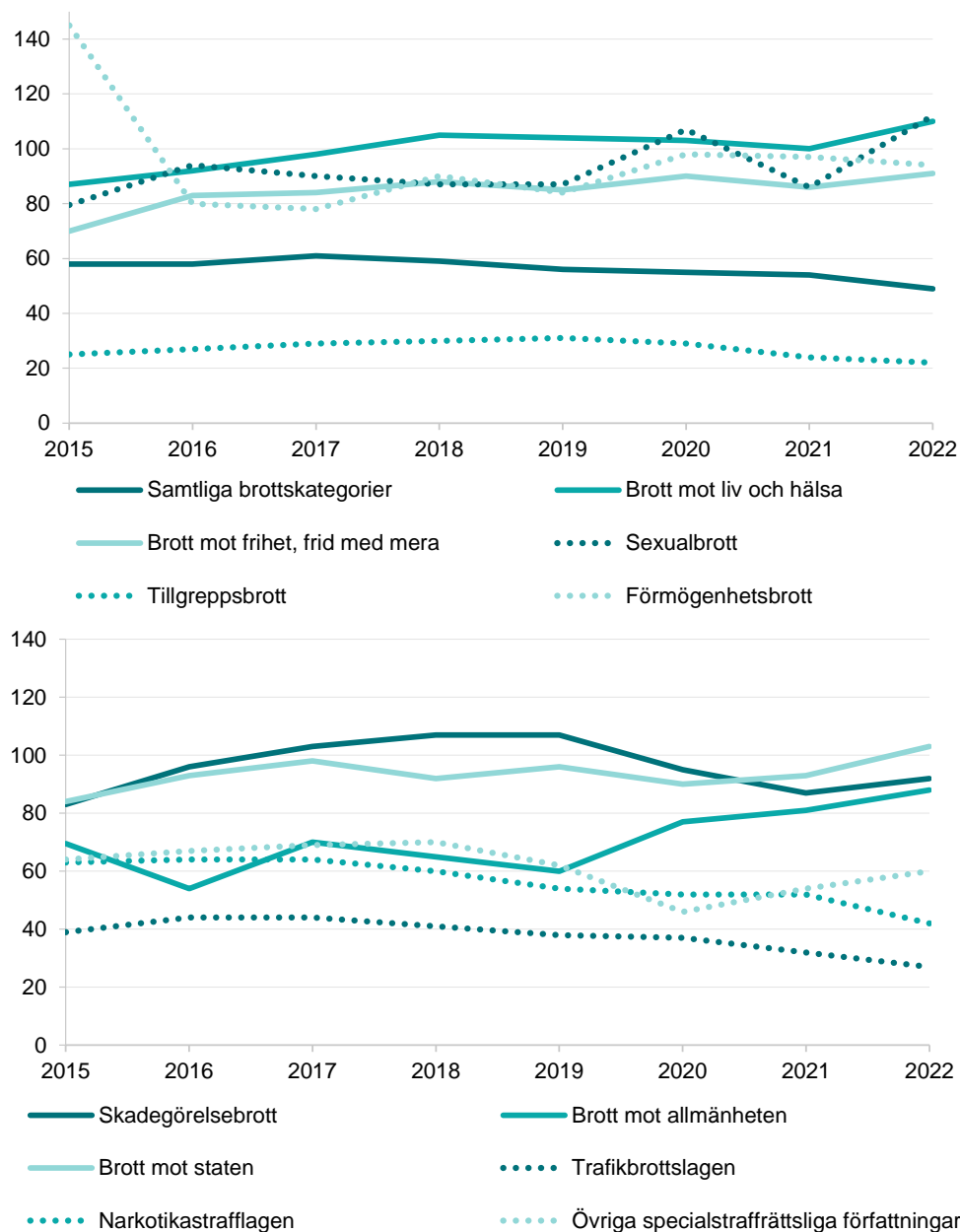
Den brottskategori som hade längst mediantid 2022 var sexualbrott, 112 dagar. Kortast mediantid från inledd förundersökning till slutredovisning 2022 hade tillgreppsbrott, 22 dagar.

Figur 9. Tid i dagar från inledd förundersökning till slutredovisning för registrerade brottsmisstankar 2022, första kvartil, median och tredje kvartil per brottskategori.



Figur 10 visar att den totala mediantiden från inledd förundersökning fram till slutredovisning för samtliga brottskategorier har minskat för femte året i rad från den högsta noteringen 2017 (61 dagar). Utvecklingen varierade mellan brottskategorier. Jämfört med 2015 minskade mediantiderna mest inom kategorin förmögenhetsbrott (-51 dagar). Störst ökning fanns samtidigt för sexualbrott (+33 dagar).

Figur 10. Mediantid i dagar från inledd förundersökning till slutredovisning för registrerade brottsmisstankar 2015–2022 per brottskategori.

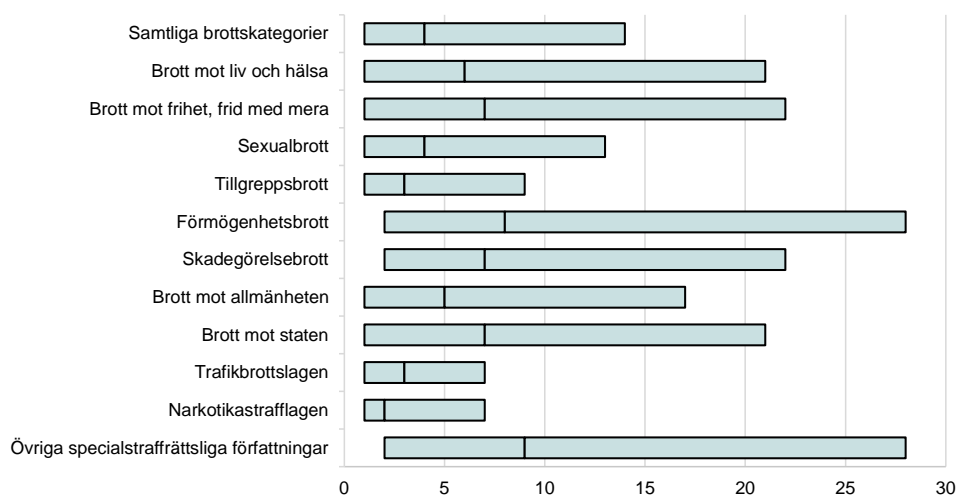


Genomströmningstider från slutredovisning till beslut i åtalsfrågan

Efter att utredning av brottsmisstanken har avslutats och slutredovisning skett är tiden fram till åklagarens beslut i åtalsfrågan förhållandevis kort. Mediantiden 2022 från slutredovisning till beslut i åtalsfrågan var 4 dagar.

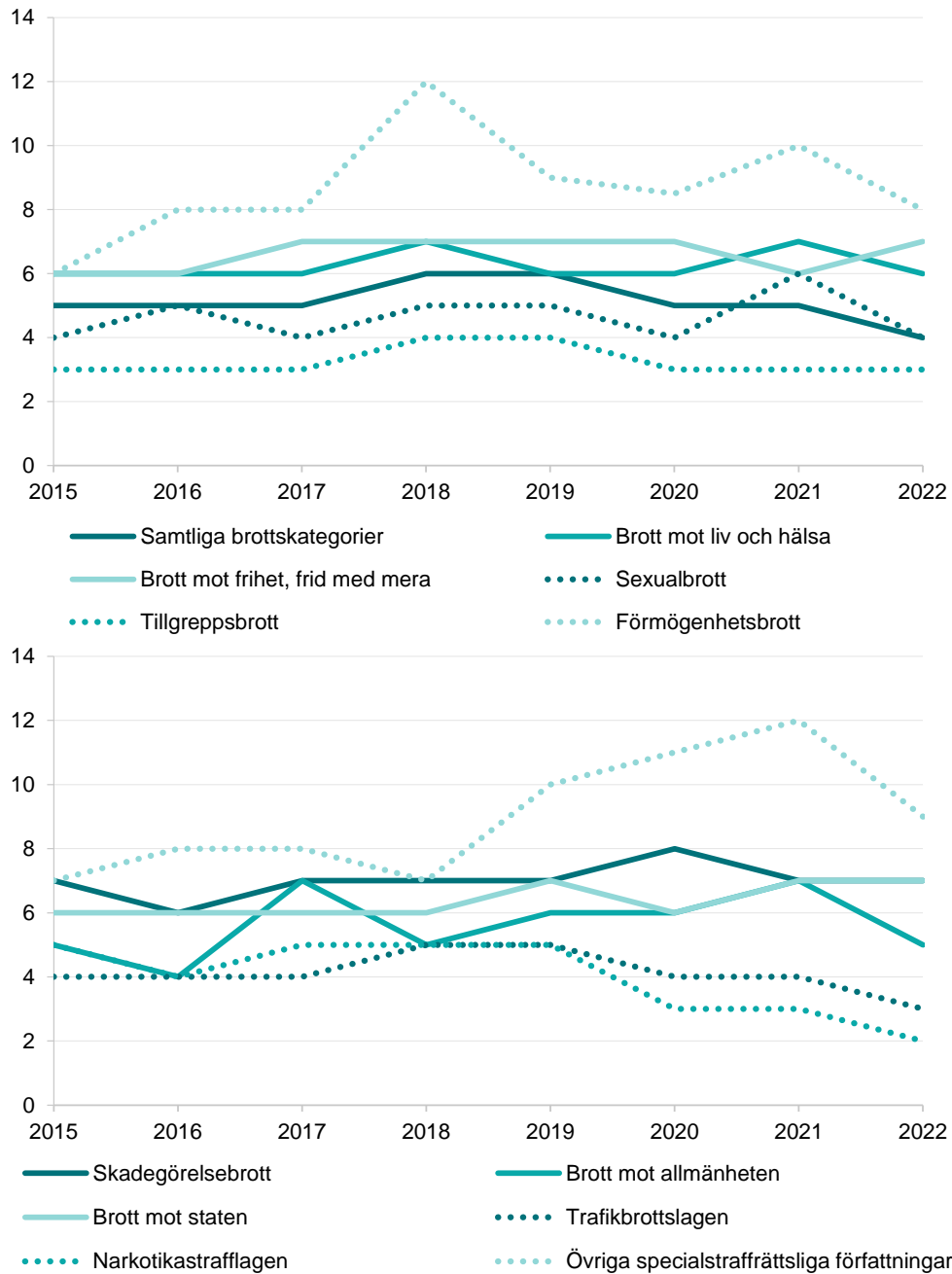
Tiden varierade mellan olika brottskategorier. Längst var tiden för brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar, 9 dagar. I kategorin brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar ingår t.ex. brott mot skattebrottslagen, brott mot miljöbalken, brott mot vapenlagen m.m. Kortast var tiden för brott mot narkotikastrafflagen, 2 dagar.

Figur 11. Tid i dagar från slutredovisning till beslut i åtalsfrågan för registrerade brottsmisstankar 2022, första kvartil, median och tredje kvartil per brottskategori.



Den totala mediantiden för slutredovisning fram till beslut i åtalsfrågan för samtliga brottskategorier har varierat mellan 4 och 6 dagar sedan 2015. I de flesta brottskategorier var variationen på samma nivå med undantag för förmögenhetsbrott. Där varierade antalet dagar under perioden 2015–2022, mellan 6 och 12 dagar.

Figur 12. Mediantid i dagar från slutredovisning till beslut i åtalsfrågan för registrerade brottsmisstankar 2015–2022 per brottskategori.



Alla genomströmningstider per brottskategori sammanfattas i Tabell 1 på nästa sida.

Tabell 1. Genomströmningstider i brottmålsprocessen för registrerade skäliga brottsmisstankar 2022, mediantid i dagar (kvartilavstånd inom parentes).

Brottskategori	Från registrering till beslut i åtalsfrågan	Från registrering till inledd förundersökning	Från inledd förundersökning till nedläggning	Från inledd förundersökning till slutredovisning	Från slutredovisning till beslut i åtalsfrågan	Från slutredovisning till åtal väcks	Från slutredovisning till strafföreläggande	Från slutredovisning till åtalsunderlåtelse	Från slutredovisning till åtal väcks ej
Samtliga brottskategorier	56 (24–140)	0 (0–0)	27 (4–100)	49 (20–132)	4 (1–14)	4 (1–18)	2 (1–7)	3 (1–8)	11 (3–30)
Brott mot liv och hälsa	120 (51–207)	0 (0–0)	39 (8–109)	110 (47–199)	6 (1–21)	6 (1–21)	5 (1–21)	3 (1–18)	11 (3–28)
Brott mot frihet, frid med mera	99 (36–183)	0 (0–0)	38 (7–111)	91 (32–182)	7 (1–22)	6 (1–20)	9 (1–23)	10 (2–21)	10 (2–29)
Sexualbrott	107 (45–208)	0 (0–0)	68 (20–148)	112 (45–207)	4 (1–13)	3 (1–12)	4 (1–12)	9 (1–177)	12 (4–31)
Tillgreppsbrott	26 (8–89)	0 (0–0)	22 (2–87)	22 (4–84)	3 (1–9)	3 (1–13)	2 (1–6)	2 (1–7)	8 (2–24)
Förmögenhetsbrott	110 (53–194)	0 (0–0)	22 (1–107)	94 (41–180)	8 (2–28)	8 (2–28)	14 (3–26)	7 (2–17)	17 (4–38)
Skadegörelsebrott	107 (44–191)	0 (0–0)	37 (4–116)	92 (36–179)	7 (2–22)	6 (1–23)	7 (3–20)	6 (1–28)	10 (3–26)
Brott mot allmänheten	91 (33–180)	0 (0–0)	27 (3–109)	88 (28–169)	5 (1–17)	6 (1–20)	4 (0–8)	2 (1–7)	9 (4–26)
Brott mot staten	115 (47–196)	0 (0–0)	53 (11–141)	103 (41–184)	7 (1–21)	6 (1–21)	6 (1–15)	4 (1–11)	12 (3–27)
Trafikbrottslagen	31 (9–78)	0 (0–0)	15 (5–53)	27 (4–72)	3 (1–7)	3 (1–13)	2 (1–5)	3 (1–11)	5 (1–14)
Narkotikastrafflagen	46 (28–105)	0 (0–0)	9 (1–39)	42 (25–99)	2 (1–7)	3 (1–13)	2 (1–5)	2 (1–7)	6 (1–24)
Övriga specialstraffrättsliga författningar	70 (29–161)	0 (0–0)	49 (6–154)	60 (18–149)	9 (2–28)	9 (2–29)	9 (2–23)	4 (1–13)	17 (6–37)

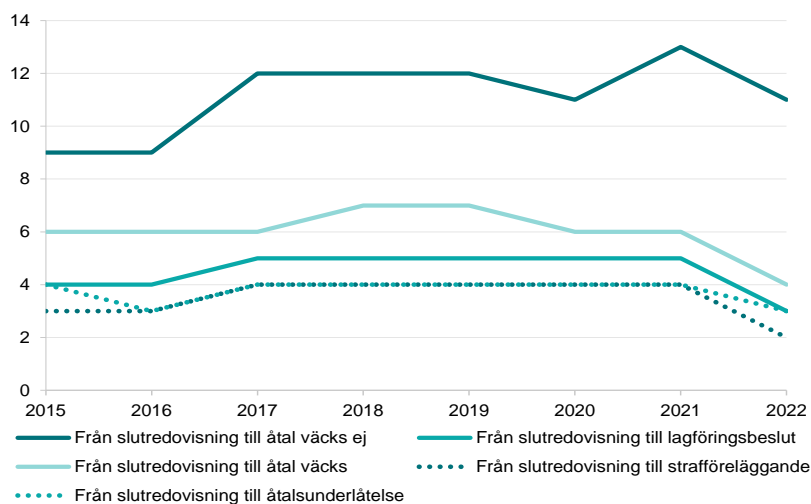
Genomströmningstider från slutredovisning till olika beslut i åtalsfrågan

Hur lång tid det tog att fatta beslut i åtalsfrågan berodde på vilken typ av beslut som fattades. Under 2022 gick det snabbast att utfärda strafföreläggande (2 dagar), medan beslut om att inte väcka åtal tog längre tid, 11 dagar.

Jämfört med 2015 har antalet dagar minskat något för alla typer av beslut förutom för beslutet om att inte väcka åtal. För det beslutet ökade mediantiden med 2 dagar.

Brottsmisstankar som leder till åtal handlar i allmänhet om grövre brott och är mer komplicerade än de brottsmisstankar som leder till strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse. När brottsmisstankar slutredovisas är utgångspunkten att de ska leda till ett beslut om lagföring. Åklagarna ställs inför svåra avvägningar i de fall där de väljer att inte gå till åtal med en slutredovisad brottsmisstanke, vilket kan förklara den längre tiden fram till besluten om att inte väcka åtal.

Figur 13. Mediantid i dagar från slutredovisning till de olika typerna av beslut i åtalsfrågan för registrerade brottsmisstankar 2015–2022.



Genomströmningstider för skäliga brottsmisstankar riktade mot ungdomar

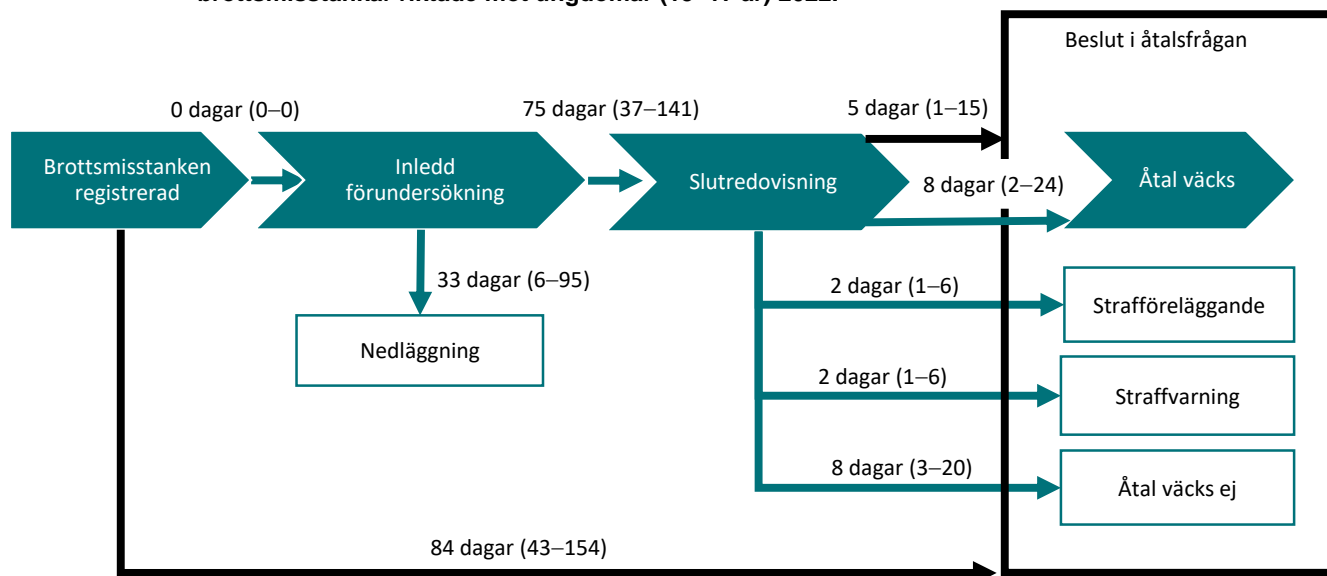
Här redovisas genomströmningstider för brottsmisstankar riktade mot ungdomar (15–17 år) som registrerades 2022 och som uppnått graden skälig misstänkt eller högre. Uppföljningstiden för samtliga brottsmisstankar var 1 år.

Enligt lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL) ska en förundersökning mot den som inte har fyllt 18 år, och som gäller brott på vilket fängelse kan följa, bedrivas med särskild skyndsamhet. Beslut i åtalsfrågan ska fattas senast inom 6 veckor (42 dagar) från dagen för delgivning av brottsmisstanke. Uppgifterna om datum för delgivning av brottsmisstanke är i nuläget bristfälliga och informationen håller därför inte tillräcklig kvalitet för att ge en rättvisande bild av hur väl tidsfristen hålls.

För att med befintliga data kunna följa upp tidsfristen redovisas istället hur lång tid det tar från att brottsmisstanken registreras till att åklagaren fattar beslut i åtalsfrågan. För att datumet för registrering av brottsmisstanken ska kunna användas istället för delgivningsdatumet, förutsätts att den misstänkta personen har delgivits misstanken så fort den registrerats. Det är rimligt att anta att så inte alltid är fallet, exempelvis på grund av att personen ibland kan vara svår att nå. Det har inte varit möjligt att undersöka i vilken utsträckning registreringsdatum och delgivningsdatum skiljer sig åt, men om detta skulle vara vanligt förekommande innebär det att resultaten som presenteras här överskattar handläggningstiderna från delgivning till beslut i åtalsfrågan för brottsmisstankar som rör ungdomar.

För brottsmisstankar riktade mot ungdomar 2022 var genomströmningstiden från registrering av brottsmisstanken till beslut i åtalsfrågan i median 84 dagar. Genomströmningstiden under förundersökningen fram till slutredovisning var 75 dagar i median för brottsmisstankar riktade mot ungdomar. Utredningar om ungdomar innehåller en del tidskrävande moment som inte ingår när utredningen gäller en vuxen. Till exempel måste socialtjänsten alltid inkomma med ett yttrande innan en ungdomsutredning kan slutredovisas. Genomströmningstiden för ungdomar var kortare i de fall där förundersökningen lades ned, 33 dagar.

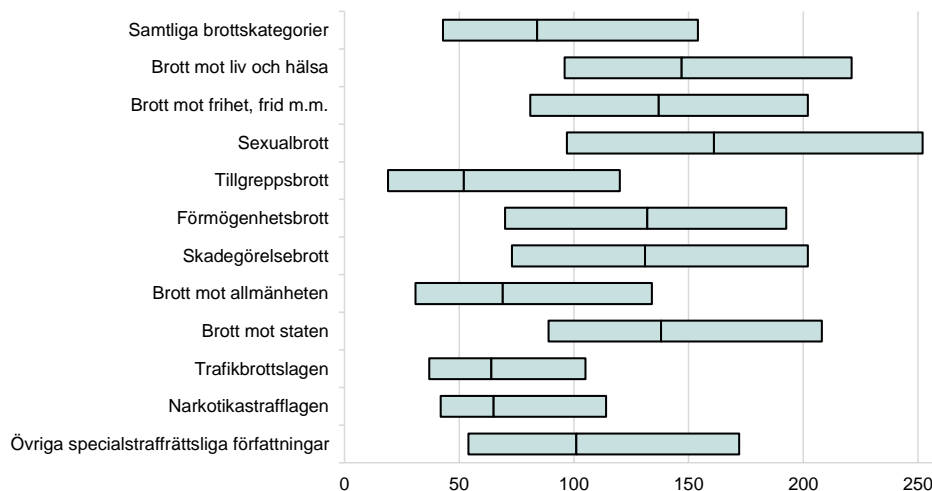
Figur 14. Genomströmningstider i medianantal dagar för samtliga registrerade skäliga brottsmisstankar riktade mot ungdomar (15–17 år) 2022.



Genomströmningstider från registrering till beslut i åtalsfrågan

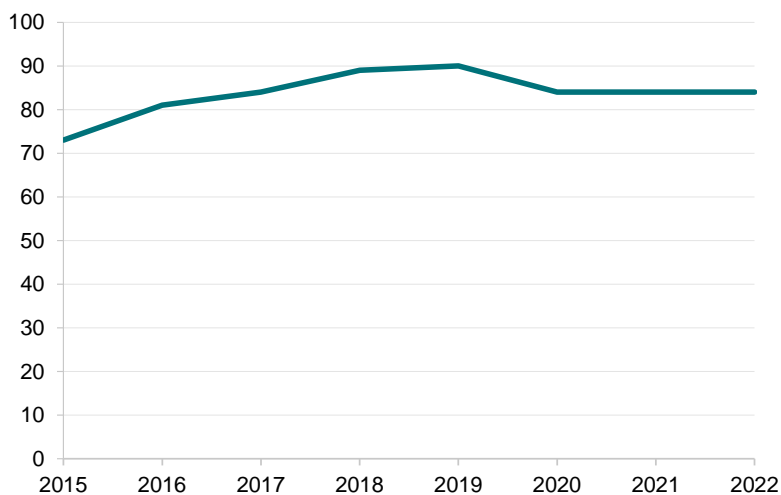
Det fanns en stor variation i mediantid från registrering till beslut i åtalsfrågan för olika brottskategorier. Genomströmningstiden för brottsmisstankar riktade mot ungdomar registrerade 2022 var längst för sexualbrott (161 dagar) och kortast för tillgreppsbrott (52 dagar).

Figur 15. Tid i dagar från registrering till beslut i åtalsfrågan för registrerade brottsmisstankar mot ungdomar (15–17 år) 2022, första kvartil, median och tredje kvartil per brottskategori.



Mediantiden för ungdomar från registrering fram till beslut i åtalsfrågan ökade stadigt från 73 dagar 2015 till 90 dagar 2019. Under 2020 bröts trenden och genomströmningstiden för ungdomar minskade till 84 dagar och har sedan dess legat på samma antal dagar.

Figur 16. Mediantid i dagar från registrering till beslut i åtalsfrågan för registrerade brottsmisstankar riktade mot ungdomar (15–17 år) 2015–2022.

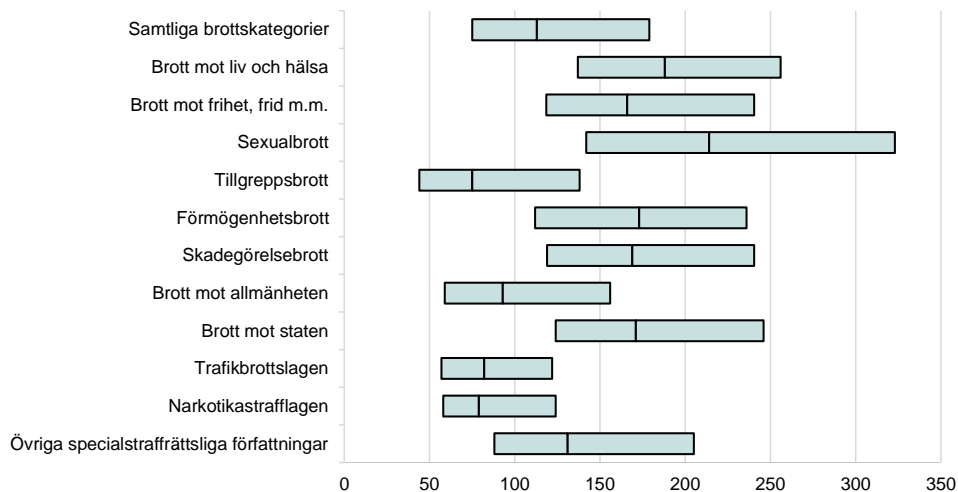


Genomströmningstider från inledd förundersökning till slutredovisning

Förundersökningen utgjorde den större delen av genomströmningstiden fram till slutredovisning för ungdomar. Längst mediantid från inledd

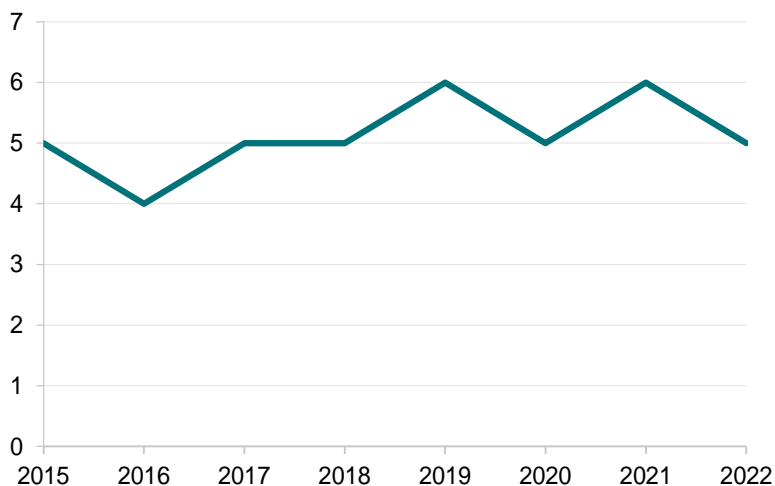
förundersökning till slutredovisning för brottsmisstankar riktade mot ungdomar registrerade 2022 var det för sexualbrott (142 dagar). Kortast var mediantiden för tillgreppsbrott, 44 dagar.

Figur 17. Tid i dagar från inledd förundersökning till slutredovisning för registrerade brottsmisstankar mot ungdomar (15–17 år) 2022, första kvartil, median och tredje kvartil per brottskategori.



Mediantiden från slutredovisning till beslut i åtalsfrågan för brottsmisstankar som rör ungdomar var 5 dagar 2022, Samma antal dagar som 2015. Lägsta antalet dagar noterades 2016 (4 dagar) och högsta antalet dagar noterades 2019 och 2021 (6 dagar).

Figur 18. Mediantid i dagar från slutredovisning till beslut i åtalsfrågan för registrerade brottsmisstankar riktade mot ungdomar (15–17 år) 2015–2022.



Begrepp och definitioner

Beslut: Ett statusförändrande verksamhetsbeslut, till exempel beslut om att inleda förundersökning eller att väcka åtal.

Beslut i åtalsfrågan: Åklagaren ska efter slutredovisning ta ett beslut i åtalsfrågan. Det innebär att åklagaren beslutar om att antingen väcka åtal, utfärda strafföreläggande, meddela åtalsunderlåtelse eller straffvarning, eller besluta om att inte väcka åtal.

Brottmålsprocessen: Övergripande benämning i statistiken för hela den process som omfattar handläggningen av brott och brottsmisstankar, från registrering till åtal, det fortsatta brottmålsförfarandet i domstol och slutligen verkställande av påföljd. Brottmålsprocessen består av fyra delprocesser: utredande, lagförande, dömande och verkställande.

Brottsmisstanke: En koppling mellan ett brott och en misstänkt person. Ett brott kan ha flera misstänkta personer knutna till sig, och en misstänkt person kan ha flera brottsmisstankar riktade mot sig, det vill säga vara misstänkt för flera brott.

Förundersökning: Polisens och åklagarens utredning av ett anmält brott.

Förundersökningsbegränsning: När beslut har fattats om att en förundersökning ska läggas ner, eller inte ska inledas, om ett brott. Orsaken är oftast att en person är misstänkt för flera brott, och polis eller åklagare bedömer att en fortsatt utredning av det aktuella brottet inte skulle få någon eller endast liten betydelse för en eventuell påföljd. Syftet är att skapa förutsättningar för att kunna använda tillgängliga utredningsresurser på ett för samhället så effektivt sätt som möjligt.

Kvartilavstånd: Avståndet mellan den första och den tredje kvartilen, vilket kan ge en uppfattning om hur stor spridning datamaterialet har.

Kvartiler: Mätpunkter som kompletterar medianen och ger en uppfattning om spridningen av observationerna i datamaterialet. Kvartilerna delar upp ett sorterat datamaterial i fyra lika stora delar, som var och en har 25 procent av observationerna. Den första kvartilen är samma observation som den 25:e percentilen, den andra kvartilen är samma observation som den 50:e percentilen (medianen) och den tredje kvartilen är samma observation som den 75:e percentilen.

Lagföringsbeslut: I statistiken över brottmålsprocessen, handlagda brott, misstänkta personer och handlagda brottsmisstankar innebär

lagföringsbeslut att åklagaren beslutar om att väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller meddela åtalsunderlåtelse eller straffvarning.

Median: Ett statistiskt mått som ofta används när mätvärdenas fördelning inte är symmetrisk eller innehåller extrema observationer. Medianen motsvaras av den observation som delar ett sorterat datamaterial i två lika stora delar. Hälften av observationerna är lägre och hälften är högre än medianen. Medianen är samma observation som den 50:e percentilen eller den andra kvartilen.

Misstankegrad: En gradering av hur stark misstanken mot den misstänkta personen är. Misstankegraden avgör vilka tvångsmedel (gripande, kroppsvisitering, husrannsakan med mera) rättsväsendet får använda mot den misstänkta personen.

- *Kan misstänkas* är den lägsta misstankegrad som kan riktas mot en person. Då är kraven på bevisningens styrka låga och bevisningen behöver inte peka mot en bestämd person.
- *Skäligen misstänkt* innebär att det finns konkreta omständigheter som med viss styrka talar för att personen har begått den gärning som misstanken avser. En person som är skäligen misstänkt måste underrättas om detta.
- *På sannolika skäl misstänkt* är den högre graden av misstanke. Det är i allmänhet en förutsättning för att personen ska kunna häktas.

Nedläggning: Ett brott eller en brottsmisstanke läggs ner genom att polis eller åklagare fattar ett nedläggningsbeslut efter att en utredning har inletts. Ett skäl till att lägga ner en förundersökning kan vara förundersökningsbegränsning.

Registrering av brott: Brott registreras i polisens eller Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Ett nyregistrerat brott innebär ett brott som registreras för första gången i ärendehanteringssystemen under redovisningsåret. Registrerade brott är synonymt med anmälda brott.

Registrering av brottsmisstankar: Brottsmisstankar registreras i polisens eller Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Det gäller även brottsmisstankar som hanteras av andra utredande myndigheter (exempelvis Ekobrottsmyndigheten). En brottsmisstanke kan registreras vid olika tidpunkter i brottmålsprocessen. Ibland finns en brottsmisstanke redan när ett brott registreras. Ibland registreras en brottsmisstanke först senare som ett resultat av utredningsarbetet. En nyregistrerad

brottsmisstanke är en brottsmisstanke som registreras för första gången under redovisningsåret.

Slutredovisning: När en förundersökning har sammanställts i ett förundersökningsprotokoll och slutredovisats till en åklagare som fattar beslut i åtalsfrågan.

Straffvarning: Om någon har begått ett brott innan han eller hon har fyllt arton år, får åklagaren besluta att underlåta åtal genom straffvarning, enligt 17 § lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL). Åklagaren får besluta om straffvarning om den unga personen får någon av följande stödjande åtgärder, där det med skäl kan antas att behörig personal vidtar åtgärder om vad som är lämpligast för den unga personen:

- vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2001:453)
- vård eller annan åtgärd enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga
- annan åtgärd som innebär att den unge får hjälp eller stöd.

Straffvarning får också beslutas, om det är uppenbart att brottet har skett av okynne eller förhastande. Se även *Åtalsunderlåtelse*.

Strafföreläggande: Ett strafföreläggande utfärdas av åklagare för brott där böter ingår i straffskalan. Det utfärdas oftast i form av böter, men kan från och med 1997 även utfärdas i form av villkorlig dom, enskilt eller i kombination med böter. Om det finns förutsättningar för det bör åklagaren utfärda strafföreläggande i stället för att väcka åtal (strafföreläggandekungörelse 1970:60). För att ett strafföreläggande ska vinna laga kraft måste den misstänkte erkänna brottet och godkänna straffet. I de flesta av Brås statistikprodukter redovisas utfärdade strafförelägganden. I Statistiken över personer lagförda för brott redovisas däremot strafförelägganden som efter utfärdande även har godtagits av en gärningsperson.

Åtal: Åklagaren beslutar att åtal ska väckas, det vill säga att gärningen ska prövas i domstol.

Åtalsunderlåtelse: Åklagaren beslutar att inte väcka åtal, trots att det råder klarhet i skuldfrågan och den misstänkte normalt sett har erkänt sig skyldig till brottet. Anledningen är ofta att brottet är lindrigt och att personen i stället åtalas för ett annat, grövre brott. Sedan den 1 juni 2015 benämns åtalsunderlåtelse för unga lagöverträdare *straffvarning*. (Se *Straffvarning*).

Åtalsunderlåtelse kan utfärdas under förutsättning att något väsentligt allmänt eller enskilt intresse inte åsidosätts, såsom:

- att det kan antas att brottet inte skulle föranleda annan påföljd än böter
- att det kan antas att påföljden skulle bli villkorlig dom och det finns särskilda skäl för åtalsunderlåtelse
- att den misstänkte begått ett annat brott och det utöver påföljden för det brottet inte krävs påföljd med anledning av det föreliggande brottet
- att psykiatrisk vård eller insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade kommer till stånd
- att det är uppenbart av särskilda skäl att det inte krävs någon påföljd för att avhålla den misstänkte från vidare brottslighet, och att det med hänsyn till omständigheterna inte heller krävs av andra skäl att åtal väcks.

Åtalsunderlåtelse regleras i 20 kap. 7 § RB.

Bilaga 1: Tabell över brottskategorier

Tabell 1. Brottskategorier i den redovisade statistiken.

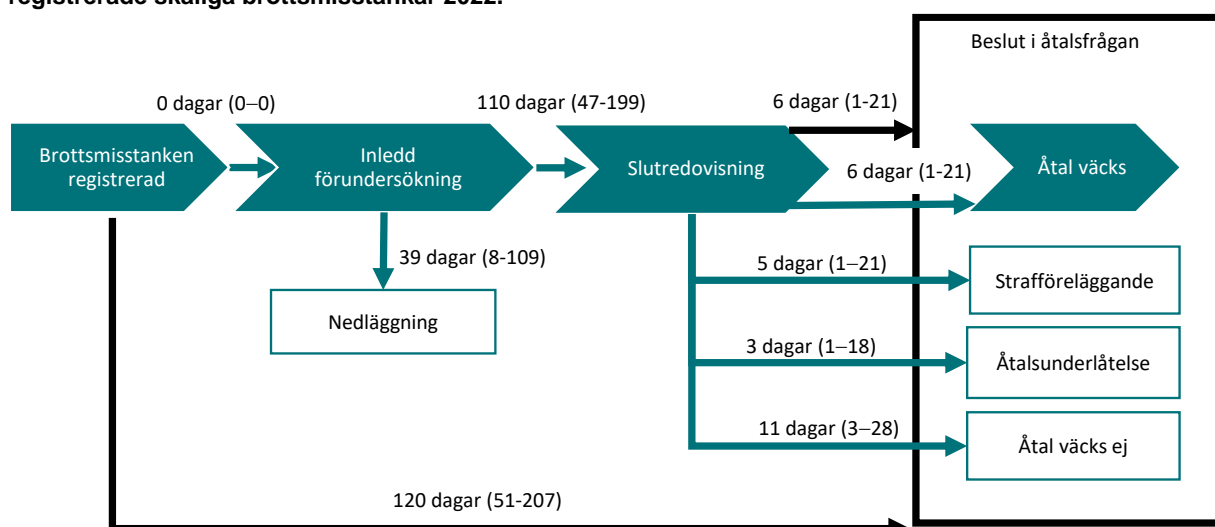
Brottskategori	Detaljerad brottskategori	Lagrum	Detaljerad brottskategori med brottskoder enligt publikationen Klassificering av brott
Brott mot liv och hälsa	Misshandel	BrB 3 kap.	Misshandel
	BrB 3 kap., övriga brott		Mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång Försök, förberedelse och stämpling till mord eller dråp Barnadråp Vållande till annans död m.m.
Brott mot frihet, frid m.m.	BrB 4 kap., olaga hot och ofredande	BrB 4 kap.	Olaga hot Ofredande
	BrB 4 kap., fridskränkingsbrott		Grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, olaga förföljelse, äktenskapstvång m.m.
Sexualbrott	BrB 4, 5, 7 kap., övriga brott		Människorov, människohandel, människoexploatering Olaga frihetsberövande Olaga tvång Hemfridsbrott, olovlig identitetsanvändning m. m. Olaga integritetsintrång Dataintrång, olovlig avlyssning m.m.
		BrB 5 kap.	Årekränkingsbrott; förtal, förolämpning, förtal av avliden
		BrB 7 kap.	Brott mot familj
Sexualbrott	BrB 6 kap., våldtäkt	BrB 6 kap.	Våldtäkt inkl. grov Oaktsam våldtäkt Våldtäkt mot barn inkl. grov
	BrB 6 kap., övriga brott		Sexuellt övergrepp inkl. grovt, oaktsamt sexuellt övergrepp Sexuellt utnyttjande av barn under 18 år Sexuellt övergrepp inkl. grovt, mot barn under 18 år Samlag med avkomling eller syskon Köp av sexuell tjänst, koppleri av person 18 år och äldre

Brottskategori	Detaljerad brottskategori	Lagrum	Detaljerad brottskategori med brottskoder enligt publikationen Klassificering av brott
Tillgreppsbrott	BrB 8 kap., tillgrepp av fortskaffningsmedel	BrB 8 kap.	Utnyttjande av barn för sexuell posering, köp av sexuell handling av barn under 18 år Sexuellt ofredande, exhibitionism Kontakt för att träffa ett barn i sexuellt syfte Tillgrepp av fortskaffningsmedel
	BrB 8 kap., rån BrB 8 kap., stöld		Rån Stöld genom och utan inbrott
	BrB 8 kap., övriga brott BrB 9 kap., bedrägeri	BrB 9 kap.	Stöld (även genom inbrott) Övriga brott mot brottsbalken 8 kap. Bedrägeri, ringa bedrägeri, grovt bedrägeri, grovt fordringsbedrägeri
Förmögenhetsbrott	BrB 9–11 kap., övriga brott	BrB 10 kap.	Övriga brott mot brottsbalken 9 kap. Förskingring och annan trolöshet
	BrB 11 kap., bokföringsbrott Skadegörelsebrott	BrB 11 kap. BrB 12 kap.	Brott mot borgenärer m.m. Skadegörelsebrott
Skadegörelsebrott	Brott mot allmänheten	BrB 13 kap. BrB 14 kap.	Allmänfarliga brott Förfalskningsbrott
	Brott mot allmänheten	Brott mot staten	BrB 15 kap.
BrB 16 kap.			Brott mot allmän ordning,
BrB 17 kap.			Brott mot allmän verksamhet m.m.
BrB 18 kap.			Högmålsbrott
BrB 19 kap.			Brott mot Sveriges säkerhet
BrB 20 kap.			Tjänstefel m.m.
Brott mot staten	Brott mot staten	BrB 22 kap.	Landsförräderi

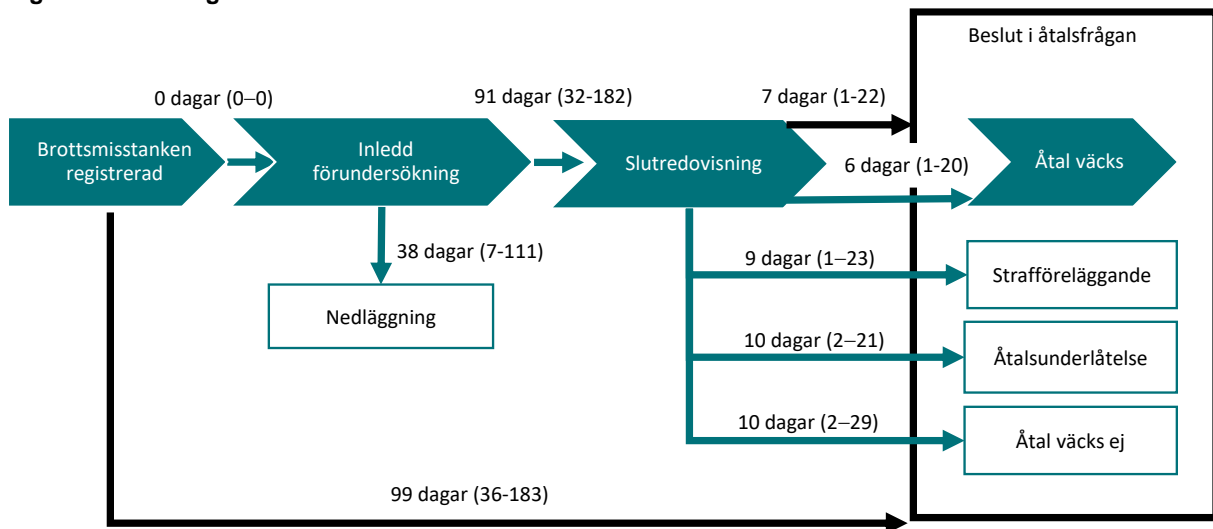
Brottskategori	Detaljerad brottskategori	Lagrum	Detaljerad brottskategori med brottskoder enligt publikationen Klassificering av brott
Trafikbrottslagen	Rattfylleri Trafikbrottslagen, övriga		Rattfylleri Trafikbrottslagen, övriga
Narkotikastrafflagen	Narkotikastrafflagen		Narkotikastrafflagen m.m.
Övriga specialstraffrättsliga författningar	Skattebrottslagen Övriga specialstraffrättsliga författningar		Brott mot skattebrottslagen m.m. Brott mot miljöbalken m.m. Bidragsbrottslagen Brott mot knivlagen Brott mot vapenlagen Brott mot lag om straff för smuggling m.m. Utlänningslagen Brott mot immaterialrätten Terroristbrott, finansiering av terroristbrott samt särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall m.m. Andra brott mot specialstraffrättsliga lagar Övriga brott

Bilaga 2: Figurer över genomströmningstider mellan olika hållpunkter i brottmålsprocessen per brottskategori

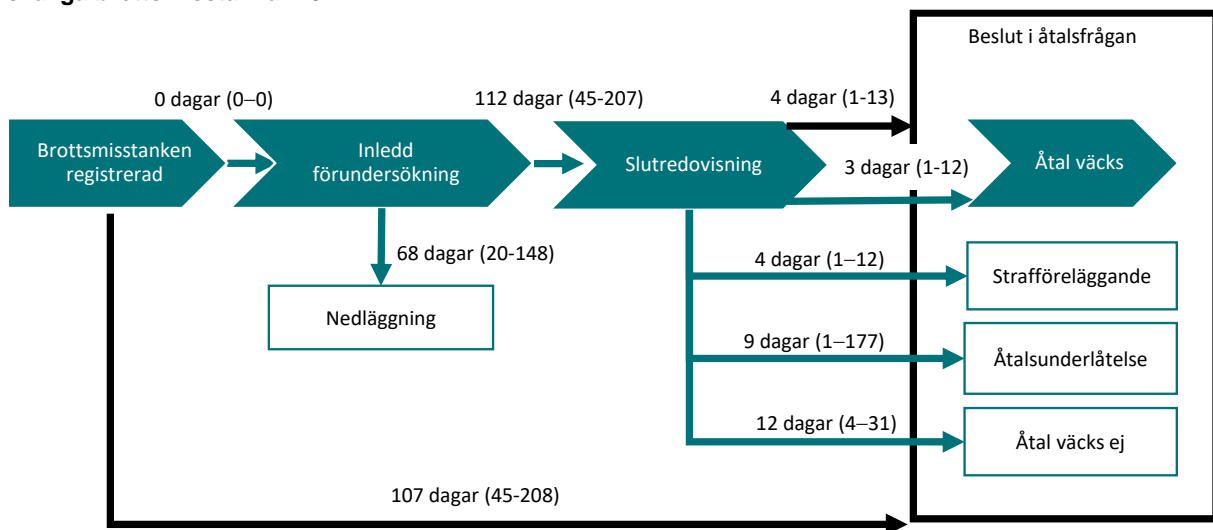
Figur 1. Brott mot liv och hälsa – genomströmningstider i medianantal dagar för registrerade skäliga brottsmisstankar 2022.



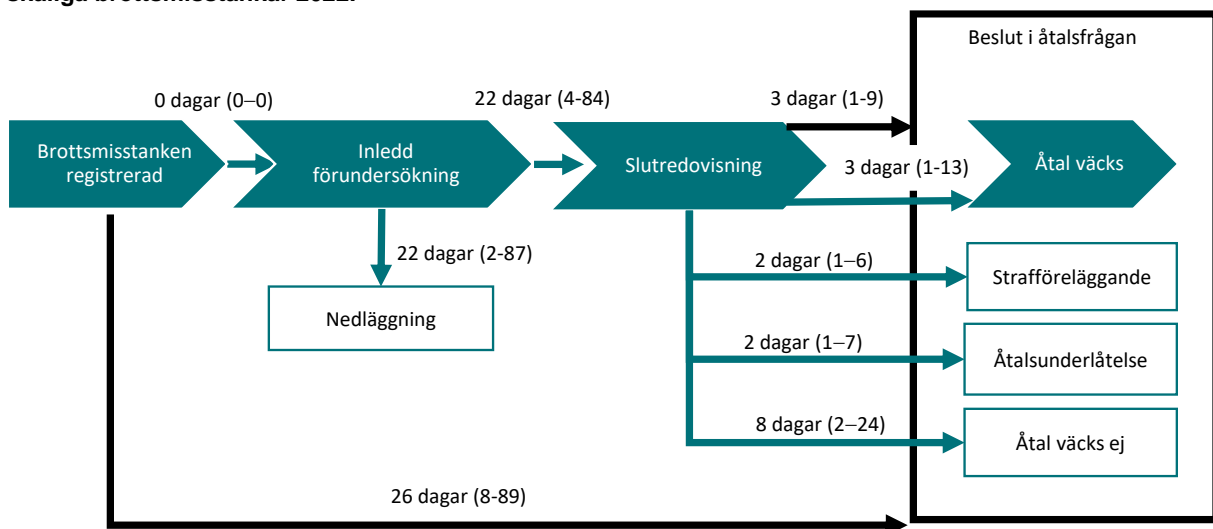
Figur 2. Brotts mot frihet, frid m.m. – genomströmningstider i medianantal dagar för registrerade skäligen brottsmisstankar 2022.



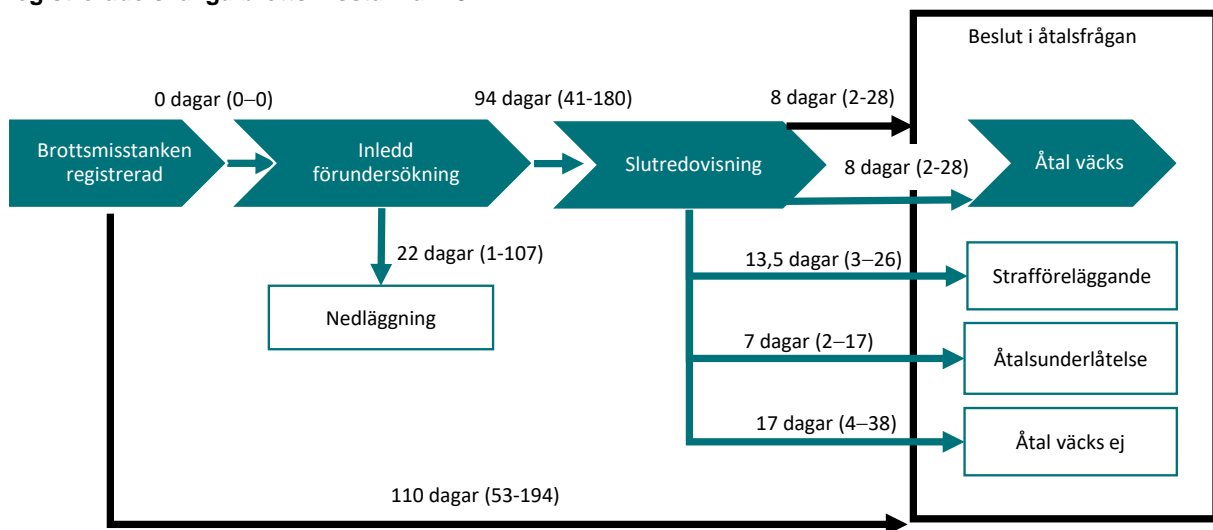
Figur 3. Sexualbrott – genomströmningstider i medianantal dagar för registrerade skäligen brottsmisstankar 2022.



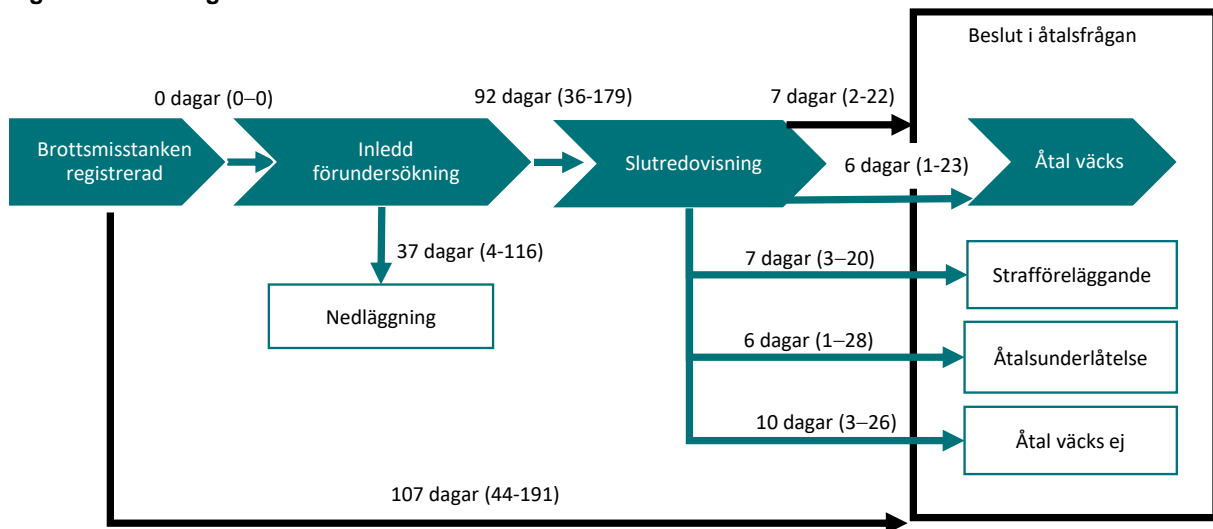
Figur 4. Tillgreppsbrott – genomströmningstider i medianantal dagar för registrerade skäligen brottsmisstankar 2022.



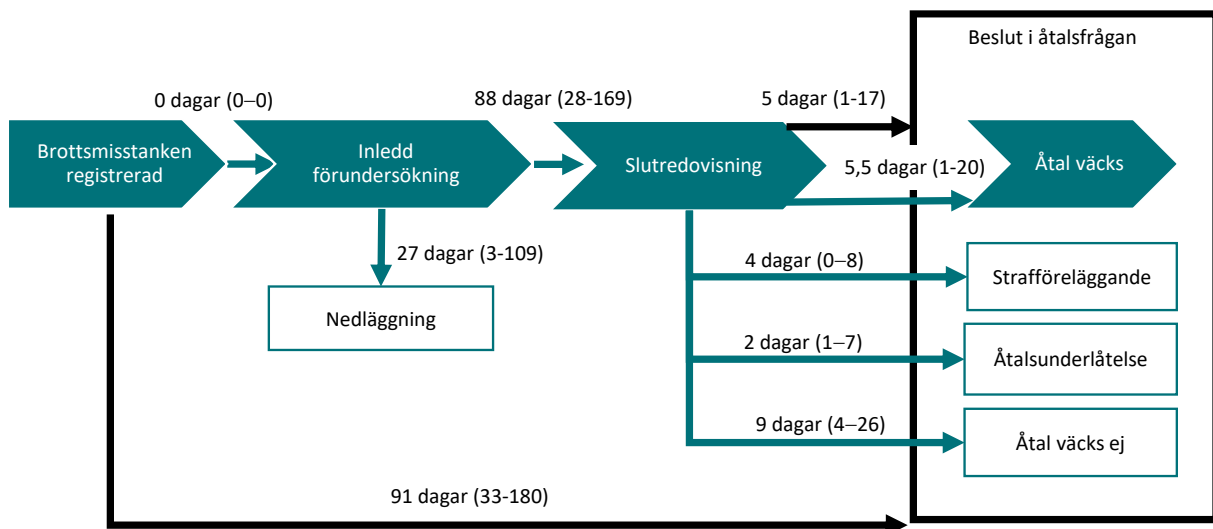
Figur 5. Förmögenhetsbrott – genomströmningstider i medianantal dagar för registrerade skäligen brottsmisstankar 2022.



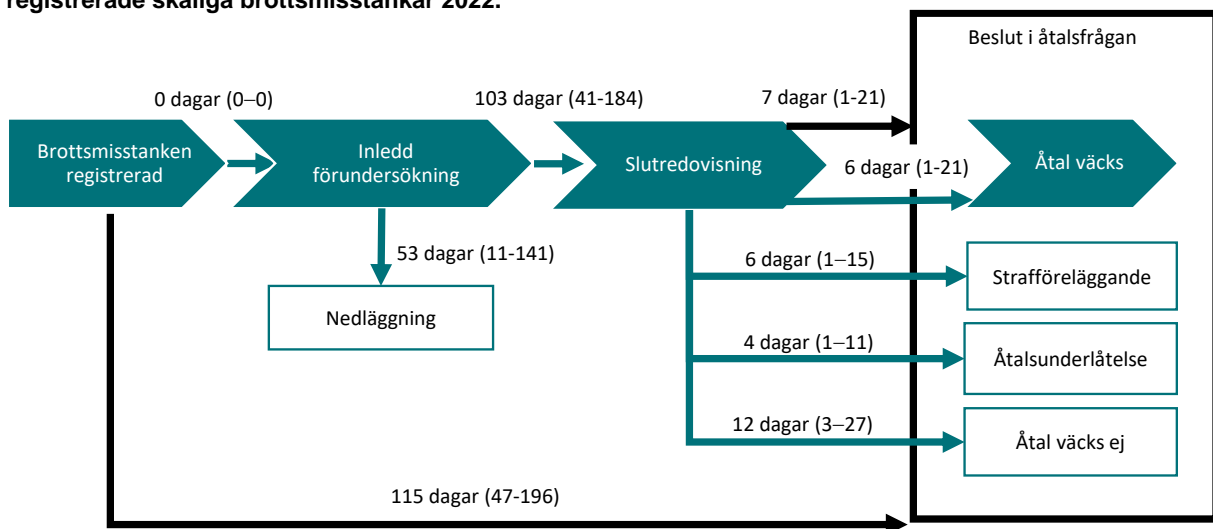
Figur 6. Skadegörelsebrott – genomströmningstider i medianantal dagar för registrerade skäligen brottsmisstankar 2022.



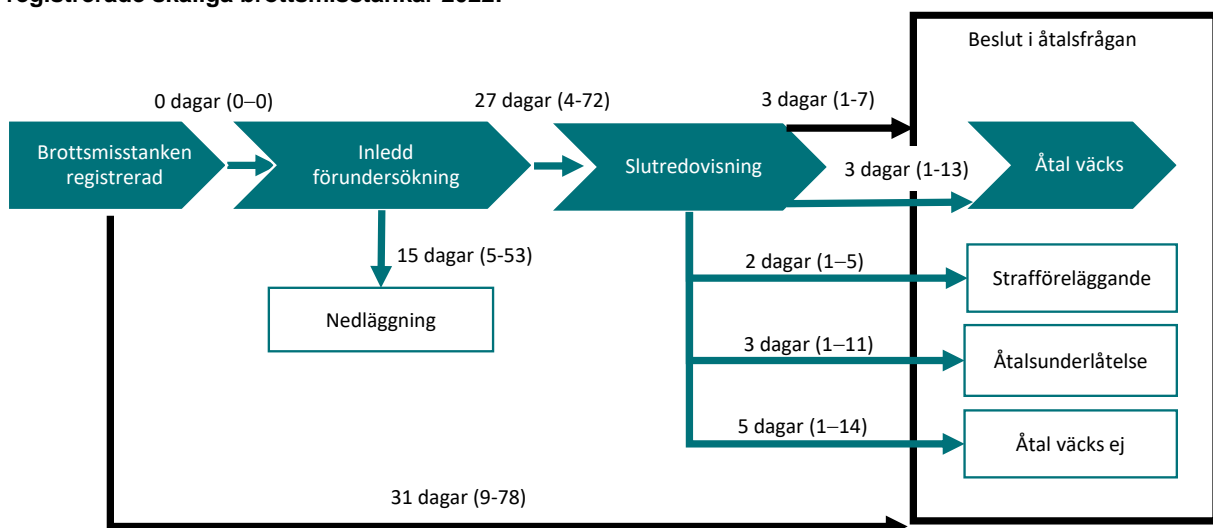
Figur 7. Brott mot allmänheten – genomströmningstider i medianantal dagar för registrerade skäligen brottsmisstankar 2022.



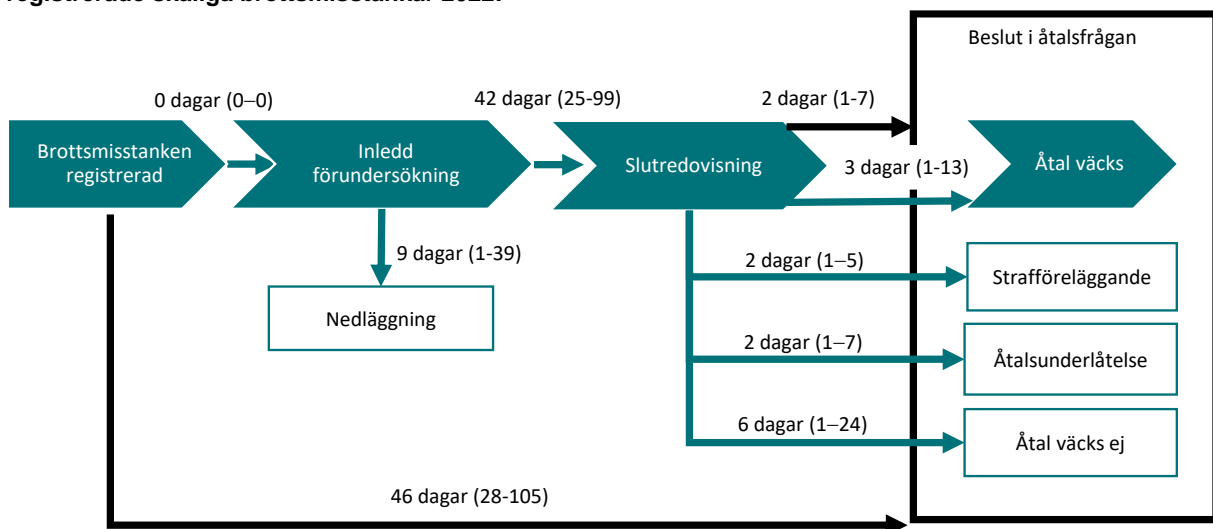
Figur 8. Brotts mot staten – genomströmningstider i medianantal dagar för registrerade skäligen brottsmisstankar 2022.



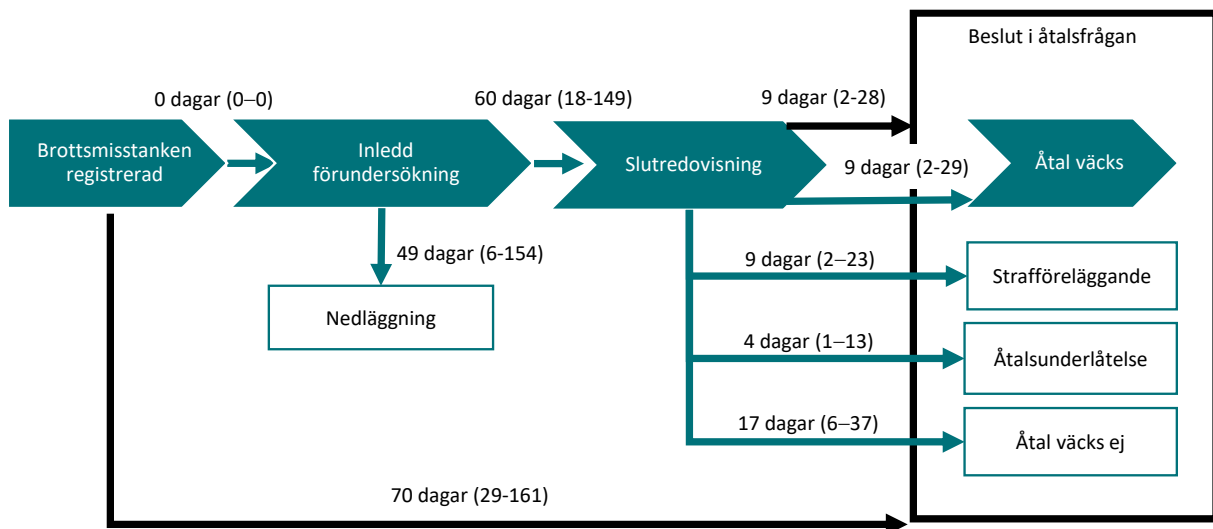
Figur 9. Trafikbrottslagen – genomströmningstider i medianantal dagar för registrerade skäligen brottsmisstankar 2022.



Figur 10. Narkotikastrafflagen– genomströmningstider i medianantal dagar för registrerade skäligen brottsmisstankar 2022.



Figur 11. Övriga specialstraffrättsliga författningar – genomströmningstider i medianantal dagar för registrerade skäligen brottsmisstankar 2022.





Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention

Box 1386/Tegnérgatan 23, SE-111 93 STOCKHOLM

Tel +46 (0) 8 527 58 400, registrator@bra.se, www.bra.se

urn:nbn:se:bra-1175